Ud og hjem igen

Unges oplevelser af fordele og ulemper ved at pendle over Øresund

Unges attituder
om grænsependling

Slutsatser fra spørgeskema-
undersøgelse for 2.000 unge

Af forskere fra Roskilde Uni-
versitet og Lunds Universitet

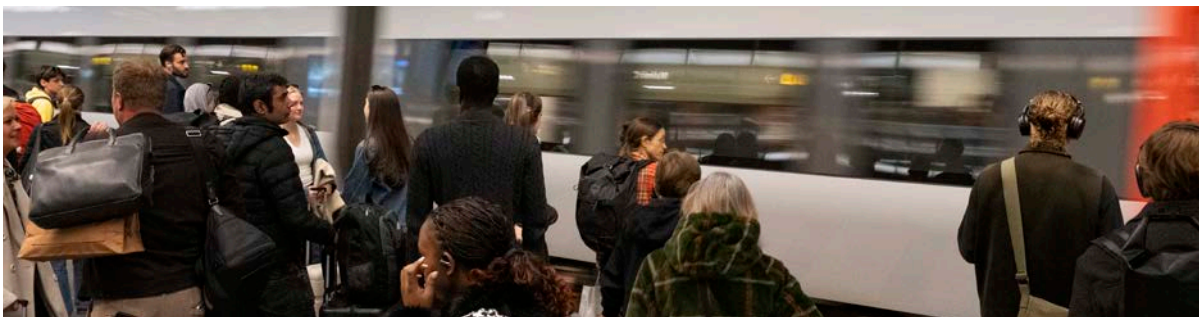

GRÆNSEPENDLING OVER ØRESUND MED UNGE I FOKUS

Interreg

Medfinansieret af
Den Europæiske Union

Öresund-Kattegat-Skagerrak

Projektpartnere: Øresundsinstituttet, Øresunddirekt Sverige/Länsstyrelsen Skåne, Øresund–direkt Danmark/Greater Copenhagen, Region Skåne, Roskilde Universitet og Lunds Universitet

Det her er grænsependlingsprojektet for unge

"Grænsependling over Øresund med unge i fokus" er et treårigt samarbejdsprojekt, hvis mål er at få flere unge til at udnytte mulighederne på det grænseoverskridende arbejdsmarked i regionen. Projektet arbejder gennem tre aktiviteter. Den første, vidensopbyggende aktivitet omfatter research og analyse, den anden handler om netværksopbygning, og den tredje fokuserer på nye informationsindsatser.

Projektets aktivitet for ny viden ledes af Øresundsinstituttet, som sammen med universiteterne i Roskilde og Lund samt Region Skåne udarbejder uddybende pendlingsstatistik og kortlægger unges holdninger til svensk-dansk grænsependling og deres medievaner, mediernes dækning samt forskellige netværks behov og erfaringer med unges kontakter over Øresund.

Øresundsinstituttet står bag tre af de fem nye netværk, der opbygges inden for denne aktivitet: netværk for virksomheder, samfundsorganisationer og civilsamfundet. Øresunddirekt Sverige og Danmark skaber yderligere to netværk: for unge og for modtagerorganisationer. Ved hjælp af netværkene kan projektet få en bedre forståelse af mulighederne og udfordringerne ved grænsependling, samtidig med at der knyttes nye kontakter, og det bliver lettere at nå ud med information.

Øresunddirekt i både Danmark og Sverige står for projektets aktivitet for informationsdeling, hvor de med udgangspunkt i den viden, der er udarbejdet i vidensaktiviteten, skal nå unge gennem fysiske besøg og sociale medier for at fortælle om mulighederne ved grænsependling.Øresunddirekt Danmark drives af Greater Copenhagen, mens Länsstyrelsen Skåne står bag den svenske del.

Ud over støtten fra Interreg (se nedenfor) har Øresundsinstituttet støtte fra ti eksterne medfinansierende parter: Københavns, Malmø, Helsingborg og Helsingør Kommuner, Region Skåne og Region Hovedstaden samt virksomhederne SAS, Boozt Fashion, Øresundsbro Konsortiet og Ingka Group (Ikea Retail). De eksterne medfinansierende parter vil indgå i en referencegruppe sammen med projektets parter.

Projektet startede den 1. juli 2025 og løber til den 30. juni 2028. Denne spørgeskemaundersøgelse er den første af flere. Læs mere om projektet på bagsiden.

Det her er Interreg

EU's Interregprogram har som mål at forbedre integrationen og samarbejdet mellem forskellige regioner i Europa. Det første Interregprojekt startede i 1989, og EU er nu inde i sin sjette projektperiode. Hver projektperiode er seks år lang og følger EU's budgetperiode.

Det Interregprogram, der støtter grænsependlingsprojektet for unge, er Interreg Øresund-Kattegat-Skagerrak (ØKS), hvor elleve regioner i Sverige, Norge og Danmark samarbejder. I perioden 2021-2027 investerer Interreg Øresund-Kattegat-Skagerrak i alt 140 millioner euro i forskellige projekter. Fokus er på kategorierne innovation og iværksætteri, grøn omstilling, transport og mobilitet samt grænseløst arbejdsmarked.

Rapportproduktion

Analyse:
Aske Kammer, lektor, Institut for Kommunikation og Humanistisk Videnskab på Roskilde Universitet
Jesper Falkheimer, professor vid Institutionen för kommunikation på Lunds universitet
Mads Kæmsgaard Eberholst, studielektor, Institut for Kommunikation og Humanistisk Videnskab på Roskilde Universitet.
Mark Blach-Ørsten, professor, Institut for Kommunikation og Humanistisk Videnskab på Roskilde Universitet.

Layout og pendlerinterviews:
Anna Palmehag, senioranalytiker, Øresundsinstituttet
Christina Solhøj Hansen, analytiker, Øresundsinstituttet
Foto: News Øresund, hvis intet andet er angivet.
Omslagsfoto: News Øresund

© Øresundsinstituttet – gennem Öi Service AB – den 26. november 2026.

Projektets partner

Projektet delfinansieres af Interreg ÖKS. Bag projektet står Øresunddirekt Sverige/Länsstyrelsen Skåne (lead partner), Øresunddirekt Danmark/Greater Copenhagen, Øresundsinstituttet, Region Skåne, Roskilde Universitet og Lunds universitet.

Forord

Budskabet fra de unge, jeg har mødt de seneste år, er tydeligt: Tal ikke om os, men med os.

Det har forskerne fra universiteterne i Roskilde og Lund gjort. 2.000 unge har besvaret deres spørgeskema om pendling over Øresund. Det giver ny viden, som er til stor nytte i det fortsatte arbejde med at udvikle det grænseregionale arbejdsmarked på tværs af Øresund. Arbejdsgiverne får ny viden, som gør det lettere for dem at rekruttere og fastholde grænsependlere. Politikerne får et bedre beslutningsgrundlag i spørgsmål, der påvirker det fælles dansk-svenske arbejdsmarked.

Denne rapport er en del af Interregprojektet "Grænsependling over Øresund med unge i fokus". Målet med projektet er at få flere unge i Danmark og Sverige til at udnytte mulighederne på det grænseregionale arbejdsmarked eller studere i nabolandet.

Bag projektet står et stærkt partnerskab, der både arbejder på at skabe ny viden gennem forskning og undersøgelser, formidle denne viden på skoler og via sociale medier samt etablere nye netværk, blandt andet for danske og svenske virksomheder, der har Øresundspendlere ansat, eller som planlægger at rekruttere på tværs af Øresund.

Arbejdet i et Interregprojekt skaber ikke kun grænsenytte i projektperioden, men styrker også båndene mellem os projektpartnere: Øresundsinstituttet, Øresunddirekt Sverige/Länsstyrelsen Skåne, Øresunddirekt/Greater Copenhagen, Region Skåne, Roskilde Universitet og Lunds universitet. Det vil give resultater, længe efter at projektet er afsluttet.

Johan Wessman
Adm. direktør, Øresundsinstituttet

6 lærdomme om forbedret kommunikation
Se side 6

Analyse af resultater om unges attituder
Se side 12-27

3 unge grænsependlere
Se side 13, 19 og 21

Klik her for at se en video af forskerne, der præsenterer rapporten

SAMMENFATNING

Unge Øresundspendlere ser positivt på mulighederne over sundet

Unge, der har erfaring med at pendle over Øresund, er mere positive over for pendling end dem, der aldrig har prøvet det. Kendskabet til uddannelsesinstitutioner og arbejdspladser i nabolandet er dog begrænset, og sproget udgør fortsat en vis hindring. Det viser en unik spørgeskemaundersøgelse, hvor godt 1.000 unge i Østdanmark og lige så mange i Skåne er blevet spurgt om deres syn på muligheder og udfordringer på tværs af Øresund.

Undersøgelsen viser, at der er et betydeligt, men endnu uudnyttet potentiale for at øge unges pendling over Øresund. Blandt dem, der ikke har erfaring med pendling, er holdningerne betydeligt mere negative end blandt dem, der faktisk pendler. Resultaterne peger dermed på, at jo mere erfaring man har med at arbejde eller studere på den anden side af sundet, desto mere attraktivt fremstår det at pendle. Pendling er derfor ikke først og fremmest et problem for dem, der allerede pendler, men snarere noget, som mange uden erfaring forbinder med usikkerhed, bøvl og begrænsede fordele.

Der er forskel på de unge, der pendler fra henholdsvis Sverige og Danmark. De pendler af forskellige årsager, oplever forskellige barrierer og har forskellige medievaner (hvilket dog sandsynligvis kan forklares med nogle af de øvrige forskelle). Drivkræfterne bag pendling er dog forholdsvis ens på den svenske og danske side. Højere lønninger, bedre karrieremuligheder samt rimelige transportomkostninger og rejsetider er de vigtigste faktorer. Økonomiske incitamenter er særligt vigtige for svenskerne, mens danskerne i lidt højere grad fremhæver kulturelle aspekter. De mest efterspurgte tiltag for at øge pendlingen er lavere billetpriser, flere ungdomsrabatter og hyppigere togafgange.

Set fra et kommunikationsperspektiv er det et vigtigt resultat, at de nuværende pendlere er så positive. Det betyder, at denne gruppe bør bruges som ambassadører for at påvirke andre grupper. Et andet vigtigt resultat af undersøgelsen er det meget begrænsede kendskab til arbejdspladser, uddannelsesinstitutioner og jobmuligheder på den anden side af sundet. Kun omkring hver femte ung angiver at have et godt kendskab til arbejdspladser i nabolandet, og mange kan slet ikke nævne en konkret arbejdsgiver. Det gælder, selv om holdningerne til nabolandet grundlæggende er positive. Flertallet af både svenskere og danskere betragter nabolandet som et attraktivt rejsemål og har generelt et positivt syn på befolkningen. Hindringen er derfor ikke mistillid eller negative holdninger, men snarere manglende kendskab, viden og synlighed.

Undersøgelsen viser også, at sprog, bureaukrati og praktiske forhold fortsat opleves som barrierer. Svenskerne oplever i højere grad det danske sprogmiljø som udfordrende, mens danskerne oftere fremhæver kulturelle forskelle såsom normer og vaner. Samtidig bruger unge på begge sider hovedsageligt sociale medier til at søge information, selv om valget af kanaler varierer. Samlet set peger resultaterne på, at øget pendling kræver både strukturelle forbedringer og en langsigtet kommunikationsstrategi, der styrker viden, interesse og troen på egne muligheder hos potentielle fremtidige pendlere.

I KORTHED

Hvad: Godt 1.000 unge i Østdanmark og godt 1.000 i Skåne har deltaget i en spørgeskemaundersøgelse om fordele og ulemper ved at arbejde på tværs af Øresund. Forskere ved Lunds universitet og Roskilde Universitet har bearbejdet resultaterne.

Hvornår: Undersøgelsen blev gennemført i uge 9 og 10 i 2026.

Mål: At få viden direkte fra de unge om deres holdninger til og erfaringer med pendling over Øresund.

Ungt perspektiv: Den er gennemført blandt personer mellem 15 og 34 år.

Resultat: Unge med erfaring med pendling er mere positive over for at pendle end dem, der ikke har prøvet det. Kendskabet til nabolandet er begrænset, men holdningen til landet og dets befolkning er positiv. Sproget ses dog som en udfordring.

Lærdom: Der er blandt andet behov for målrettet kommunikation fra virksomheder og universiteter.

Seks mulige kommunikationsstrategier for at øge unges pendling over Øresund

1. Øg synligheden af arbejdsgivere og uddannelsesinstitutioner på den anden side af sundet

Universiteter, virksomheder og offentlige organisationer skal systematisk informere om deres aktiviteter på begge sider af Øresund. Manglende kendskab er en grundlæggende hindring. Målet bør være, at flere unge umiddelbart kan identificere attraktive arbejdspladser og uddannelsesmiljøer i nabolandet.

2. Kommuniker konkrete karriere- og livsmuligheder

Kommunikationen bør fokusere på, hvad unge faktisk kan få ud af at pendle, og på de behov, der er identificeret i denne undersøgelse: højere lønninger, bedre karrieremuligheder, international erfaring og større valgfrihed på arbejdsmarkedet. Abstrakte budskaber bør erstattes af konkrete fortællinger om muligheder og resultater.

3. Brug unge pendlere som ambassadører

Da de nuværende pendlere har betydeligt mere positive holdninger end personer uden erfaring, bør deres fortællinger bruges aktivt. Gennem personlige erfaringer og konkrete eksempler kan usikkerheden mindskes, så pendling fremstår som et realistisk og attraktivt alternativ frem for et risikabelt projekt.

4. Udvikl en strategi for sociale medier, der er tilpasset målgruppen

Særligt unge svenskere bruger TikTok og Instagram som primære informationskilder, mens danskerne i højere grad bruger Facebook. Kommunikation om job, studier og karrieremuligheder bør derfor ske gennem korte, visuelle og målrettede formater frem for traditionelle kanaler. Undersøgelsen viser også, at de offentlige aktørers platforme, såsom Øresunddirekt, er værdifulde og bliver brugt.

5. Mindsk sprogbarriererne gennem kommunikationsstøtte

Sproget er fortsat en stor barriere, særligt for svenskerne. Arbejdsgivere, universiteter og regionale aktører bør udvikle lettilgængeligt informationsmateriale, korte sprogkurser, film og digitale guider, som gør det lettere at forstå nabolandets sprog og arbejdskultur.

6. Skab en fælles fortælling om Øresund som en fremtidsregion

For at styrke Øresundsregionens attraktivitet bør offentlige aktører, erhvervslivet, forsknings- og uddannelsesinstitutioner samt civilsamfundet samarbejde om en fælles fortælling, der fremhæver regionens unikke styrker såsom åbenhed, innovation, et højt vidensniveau, kulturel mangfoldighed og grænseoverskridende muligheder. En tydelig og inkluderende regional identitet kan øge følelsen af fællesskab, styrke kendskabet til regionen og fremme pendling, samarbejde og mobilitet på tværs af sundet. Samtidig skal fortællingen gøres konkret ved at tydeliggøre, hvilke muligheder regionen tilbyder den enkelte i hverdagen, når det gælder arbejde, uddannelse og karriereudvikling.

Metode

Rapporten bygger på et spørgeskema, som er udviklet af rapportens forfattere og derefter gennemført i samarbejde med analysefirmet Wilke. I alt 1.019 danskere og 1.029 svenskerne i aldersgruppen 15-34 år har besvaret spørgeskemaet, og på de næste sider ses respondenternes fordeling i forhold til demografiske parametre (alder, køn, uddannelsesniveau, jobstatus og bopæl). Besvarelserne er indsamlet digitalt i perioden i uge 9 og 10, 2026.

Forskerne bag rapporten

FOTO: DMJX

Aske Kammer, lektor, Institut for Kommunikation og Humanistisk Videnskab på Roskilde Universitet.

FOTO: PRIVAT

Jesper Falkheimer, professor vid Institutionen för kommunikation på Lunds universitet

FOTO: MADS FOLMER

Mads Kæmsgaard Eberholst, studielektor, Institut for Kommunikation og Humanistisk Videnskab på Roskilde Universitet.

FOTO: MADS FOLMER

Mark Blach-Ørsten, professor, Institut for Kommunikation og Humanistisk Videnskab på Roskilde Universitet.

Livsstilen kan være afgørende for unges mobilitet

"Trods et rekordstort antal rejsende, der krydser Øresundsbroen, udnyttes dens kapacitet ikke fuldt ud. For at styrke integrationen er der behov for foranstaltninger, der skaber flere incitamenter til øget pendling."

Erklæring mellem Danmark og Sverige i anledning af Øresundsbroens 25-års jubilæum.

Mobilitet er afgørende for udviklingen af regioner, og en tilstrækkelig infrastruktur er derfor en naturlig forudsætning for at kunne realisere ambitioner omkring øget regionalisering. Men infrastruktur gør det ikke alene. I 2025 fejrede Øresundsforbindelsen sit 25-års jubilæum, og i den forbindelse udsendte den danske og den svenske statsminister den fælles erklæring om integrationen mellem Danmark og Sverige, der er citeret ovenfor. Som citatet og erklæringen som helhed fremhæver, har Øresundsregionen udviklet sig betydeligt i den retning, som var tiltænkt. Men trods øget pendling, øget økonomisk vækst og øget integration mellem Danmark og Sverige, har udviklingen af regionen dog også stadig udfordringer.

Regionen, som jo oprindeligt udsprang af både svenske, danske og europæiske ambitioner, er tidligere blevet beskrevet som et »fuldskala laboratorieeksperiment i konstruktionen af en region« (Persson, 2003, s. 256). I denne konstruktion har den tid, det tager at »opbygge« en region – ikke kun strukturelt, men især mentalt og kulturelt – altid været et centralt element, hvilket også blev fremhævet i mange af de artikler, der blev publiceret i forbindelse med regionens seneste store jubilæum i 2015 (Metzger & Olesen, 2017). Selvom den strukturelle opbygning af regionen på mange måder er fuldført, beskrives de mentale, politiske, kulturelle og kommunikative lag af regionaliseringen ofte som

Figur 1. Mobilitet afhænger af flere faktorer

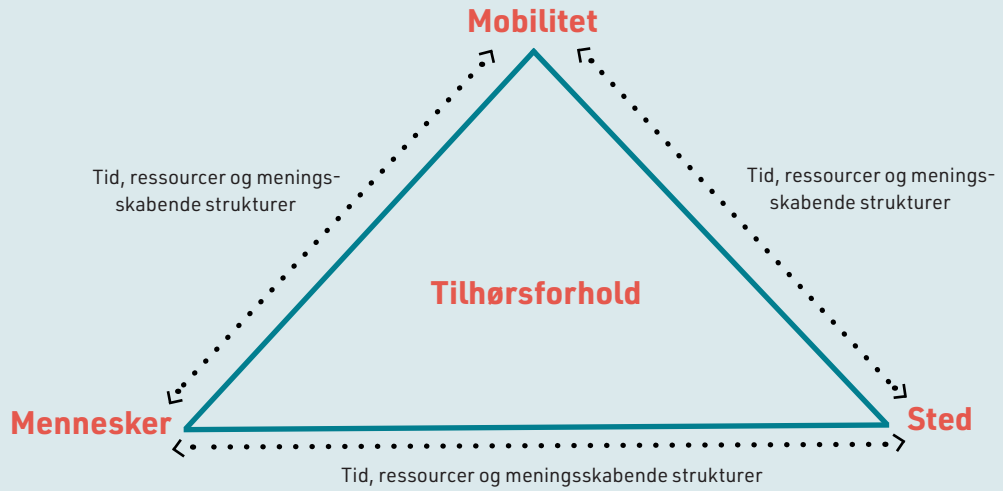

Kilde: Arp, Fallow, Jørgensen & Knudsen (2013:470)

»mangelfulde« eller »ufuldendte« (Falkheimer et al., 2017; Eberholst, 2018, 2020; Metzger & Olsen, 2017; Jensen & Richardsson, 2018). Som Falkheimer (2016:166) udtrykker det:

> *"Den visionære eufori og hype, der kom til udtryk ved broens indvielse, blev hurtigt udfordret af virkeligheden, som var præget af politiske, økonomiske og strukturelle barrierer for øget integration." (Egen oversættelse)*

Centralt i diskussionen om øget integration over Øresund står mobilitet med Øresundsbroen som et fysisk udtryk for denne mobilitet. Men (øget) mobilitet er komplekst og afhænger af en lang række andre forhold end bare den strukturelle mulighed for mobilitet (Arp Fallow, Jørgensen & Knudsen, 2013). Skønt mobilitet ofte forudsættes som et givent faktum, så fremhæver forskningen, at mobilitet (eller villighed til at flytte sig) afhænger af en lang række andre forhold (se Figur 1) såsom ressourcer til at flytte sig, at det at flytte sig opleves som meningsfuldt, og at mobilitet også knyttes til individers tilhørsforhold til et land eller en by med videre.

I studier af unge menneskers mobilitet fremhæver King (2017) ligeledes, at en lang række forhold påvirker deres lyst og mulighed for at flytte sig og være mobile i forhold til for eksempel job eller uddannelse. King (2017) fremhæver således, at 'livsstil' og ønsker om at forbedre denne kan være en afgørende faktor for unge mennesker, hvad enten forbedringen sker gennem uddannelser eller job. King (2017) kæder spørgsmålet om unges mobilitet og livsstil sammen med ønsket om at bo i eller nær de store europæiske byer som London, Paris og Berlin og med spørgsmålet om at flytte sig fra en geografisk periferi til et geografisk centrum. Set i en Øresundsregional kontekst er København en central storby, mens Malmø er den tredjestørste by i Sverige, og de omkring liggende kommuner kan nærmere betragtes som mellemstore forstæder. Det vil sige, at forestillingerne om 'livsstilen' i henholdsvis centret (København) og periferien (Malmø og omegn) kan have betydning for unges lyst til og mulighed for at være mobile.

Med disse teoretiske overvejelser som bagtæppe undersøger denne rapport nogle af de mentale, kulturelle, politiske og kommunikative lag af integrationen over Øresund med et særligt fokus mod unge mennesker og deres opfattelser af livsstil, praksisser, muligheder og forventninger knyttet til mobilitet inden for Greater Copenhagen-regionen.

Hvem har vi snakket med:

Der er interviewet mindst 1.000 personer i hver region mellem 15 og 34 år. Opdelt på om man bor i Skåne Län eller Østdanmark fordeler respondenterne sig således:

Diagram 1: Kønsfordeling
Mens respondenterne bosat i Østdanmark er mere eller mindre ligeligt fordelt på mænd og kvinder, er majoriteten af respondenterne fra Skåne mest kvinder end mænd.

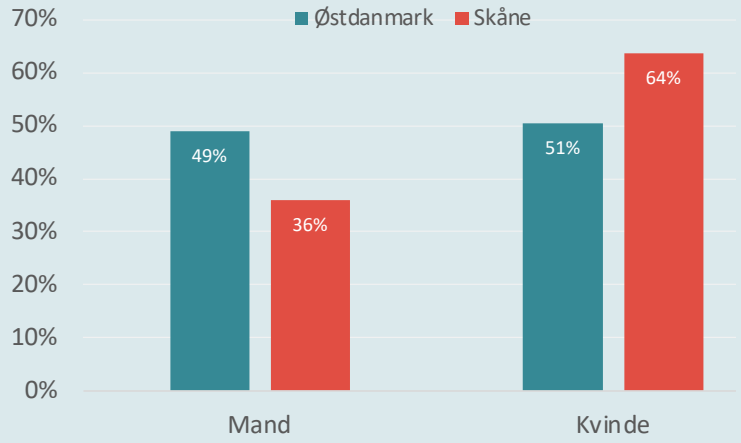

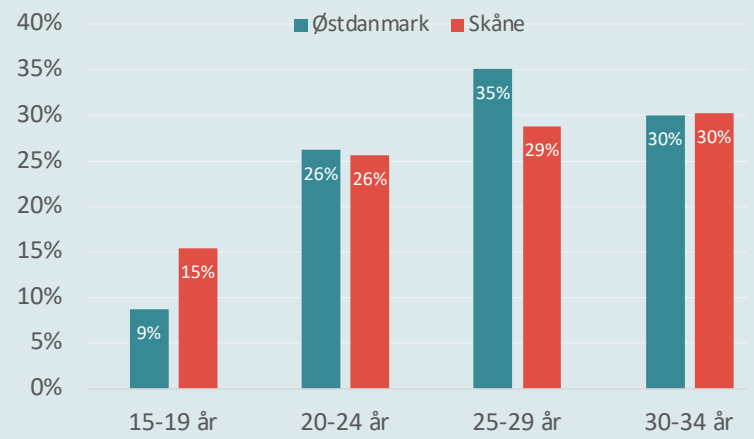

Diagram 2: Aldersfordeling
De største andele af respondenterne i undersøgelsen er ældre mellem 25 og 34 år både blandt bosatte i Østdanmark og Skåne. Den mindste aldersgruppe blandt respondenterne er den yngste mellem 15 og 19 år.

Diagram 3: Bostedsområde
Over halvdelen af respondenterne i Østdanmark bor i en storby og de færreste bor i en landsby eller et landområde. I Skåne er det anderledes billede, da respondenterne er relativt ligeligt fordelt på storby, mindre byer og landsby eller landområde. De færreste bor i en forstad.

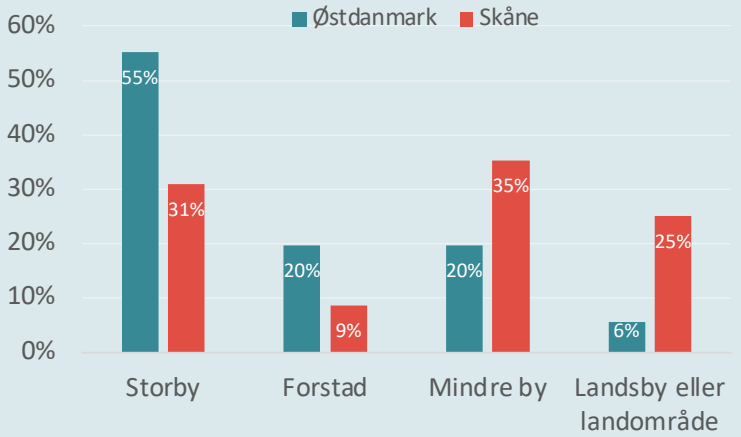

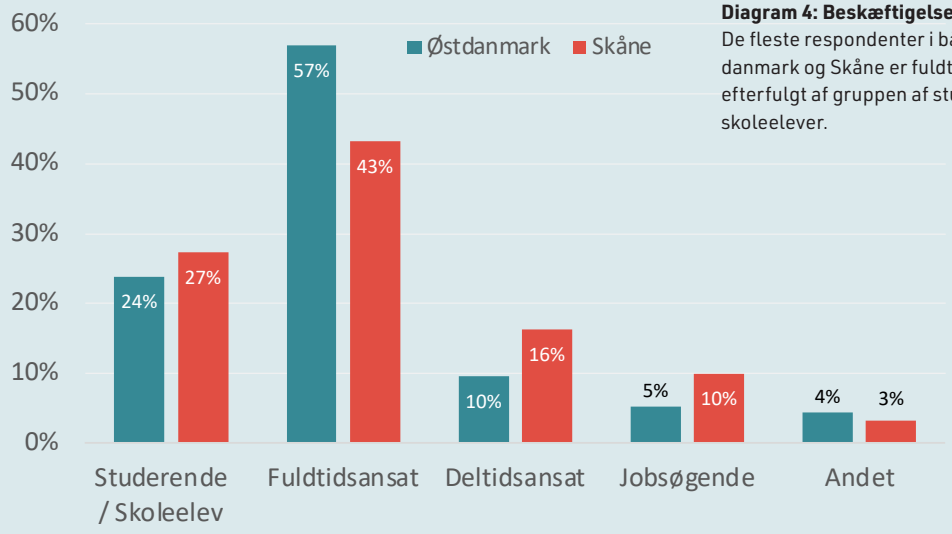

Diagram 4: Beskæftigelse
De fleste respondenter i både Østdanmark og Skåne er fuldtidsansatte, efterfulgt af gruppen af studerende/skoleelever.

Diagram 5: Uddannelse
I Skåne har de fleste respondenter en gymnasiel uddannelse, efterfulgt af universitetuddannede som den højeste opnåede uddannelse, mens det i Østdanmark er omvendt. Den tredjestørste uddannelsesgruppe er professionsuddannelsen, efterfulgt af respondenter, der har gennemført folkeskolen som det højeste niveua.

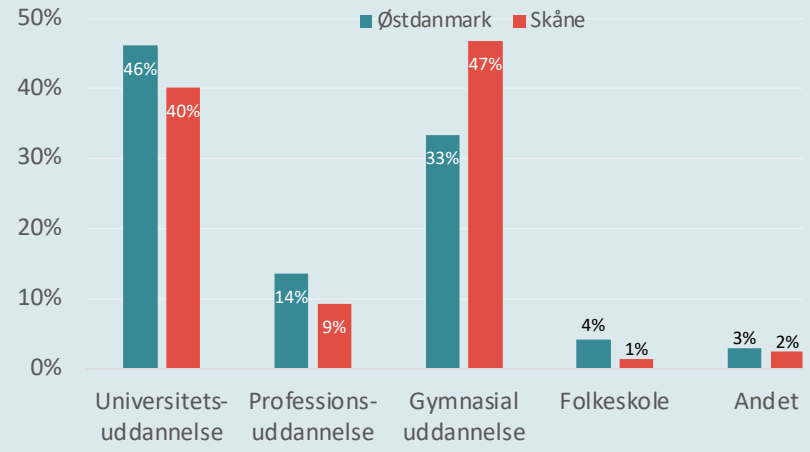

ANALYSE

Vante pendlere er mere positive over for grænsependling

I det følgende gennemgås resultaterne af spørgeskemaundersøgelsen og først gives et overordnet billede af unge menneskers pendling over Øresund. Derefter gås i dybden med de fordele, ulemper og muligheder, som tegner sig for øget pendling for den unge befolkningsgruppe.

Danskerne pendler mest

Den første figur viser fordelingen af pendling med fokus på såvel pendlererfaring som pendlerfrekvens. Hvis vi ser på pendlerfrekvens først, så pendler 18 pct. af de adspurgte danskere hver dag over Øresund, mens det samme kun gælder for 13 pct. på den svenske side. Flest pendler dog ugentligt fremfor hver dag. Med hensyn til pendlererfaring kan vi dog se, at et flertal af de adspurgte danskerne (54 pct.) svarer, at de aldrig har pendlet, mens dette kun gælder for 42 pct. af de adspurgte svenskere. Samtid har flere svenskere end danskere tidligere pendlet, men nu er stoppet.

BESØG OG PENDLING: danskerne pendler mest, hvorimod mange svenskere tidligere har gjort det. Danskerne pendler mere frekvent, men normen er en form for ugentlig flex.

Diagram 6: Pendlererfaring

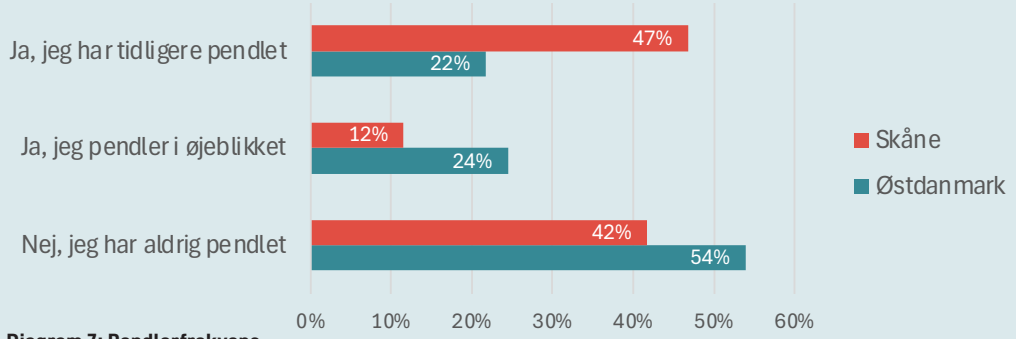

Diagram 7: Pendlerfrekvens

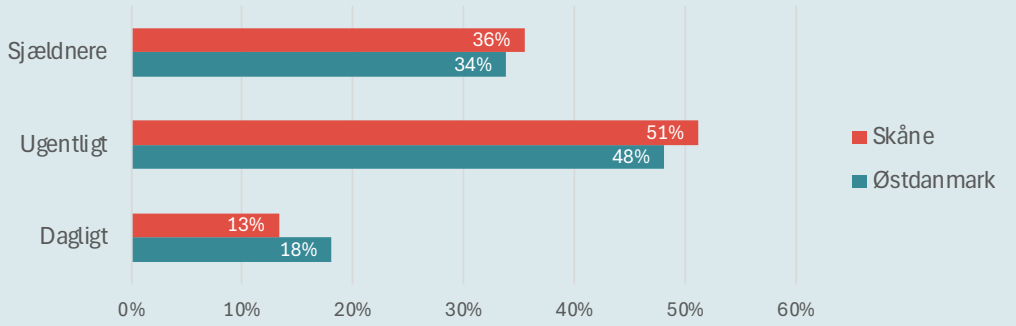

Marie Borup grænsependler mellem Malmø og København

INTERVIEW

Danmark og Sverige er en naturlig del af hverdagen

Jobmuligheder i Danmark og stærke bånd til Sverige får 20-årige Marie Borup til at pendle over Øresund. For hende er København en naturlig del af hverdagen og et sted med muligheder for både uddannelse og arbejde.

Marie har et indgående kendskab til Øresundsregionen. Hun er født i København, men har boet hele sit liv i Malmø og behersker både dansk og svensk. Det kan delvist være en del af forklaringen til at hun oplever regionen som et sammenhængende arbejdsmarked med muligheder for en international karriere som hun drømmer om.

– Jeg vil rigtig gerne have en nordisk karriere.

Men Marie er også én af de cirka 23.000 indbyggere på den svenske side af sundet, som dagligt pendler til Danmark. Her læser hun enkeltfag i København, som hun vil bruge til at kunne søge ind på drømmeuddannelsen International Business & Politics på Copenhagen Business School.

Mulighederne i København opvejer transportprisen og -tiden

For Marie er togturen mellem Malmø og København ikke noget, der påvirker hende synderligt. Alligevel er rejsetiden og prisen på transporten de to faktorer, som er de største ulemper ved at grænsependle ifølge Marie.

– Det har virkelig været rart med halv pris på månedsbilletterne for unge, men nu går det jo snart tilbage til normalprisen.

Samtidig opvejer mulighederne ved at være i en storby som København som for eksempel kulturlivet. Det er det og at store dele af hendes vennekreds og familie er bosat i Sverige, der gør, at Marie fortsat vil grænsependle, hvis hun kommer ind på CBS.

– Det er vigtigt for mig at holde fast i både den svenske og den danske del, og det er også derfor, at jeg stadigvæk vil fortsætte med den her form for pendling.

Hun påpeger også de mange muligheder, der findes for nordiske studerende trækker det op at søge studie i København som svensk. For eksempel at man kan bruge sit eget sprog til at søge ind på et studie og tage en eksamen i et andet nordisk land.

Vennerne har svært ved at finde job i Malmø

Både Marie Borup og flere af hendes venner har haft svært ved at finde job i Malmø.

– Jeg har for eksempel søgt et deltidsjob i Malmö Arena og fik afslag, fordi mere end 1.000 personer havde søgt det.

Det var derfor hun for flere år siden søgte job i Danmark og begyndte at grænsependle. Hun søgte arbejde i IKEA og fik først afslag i Hyllie, Malmø, og i København, men i IKEA Taastrup var der plads. Selvom afstanden til jobbet blev længere, var det ikke noget, der påvirkede Marie synderligt, for hun var bare glad for at få et arbejde.

– Jeg har fået mange afslag i Malmø, så jeg tænkte at søge i Danmark, og så var det ikke så vigtigt hvad det var og hvor det lå, siger hun.

Danske pendlere bor ofte i København

Vender vi blikket mod, hvem det så er, der aktivt pendler og hvordan, kan vi se flere interessante mønstre. For det første fremgår det, at størstedelen af pendlere fra dansk side (35 pct.) bor i en storby (København), mens størstedelen af svenskerne pendler fra forstæderne. Kun 16 pct. af de adspurgte danskere pendler fra forstæderne og endnu færre danskere (10 pct.) pendler fra en mindre by. Omvendt kommer hele 26 pct. af de svenske pendlere fra en forstad, mens 9 pct. kommer fra en mindre by.

Forskellene mellem København og Skåne kan begrundes i forskellene mellem storby og ikke storby, men tallene viser dog også, at pendling ikke er en aktivitet, som mange danskere uden for Storkøbenhavn benytter sig af, selv om transportmulighederne til tilgængelige. Analysen viser også, at 45 pct. danskerne foretrækker at pendle i bil, mens det samme kun gælder for 29 pct. af svenskerne.

REJSER OG PENDLING: det er især danske fuldtidsansatte mænd på 25+ fra storbyen der pendler. I Sverige er det oftere mænd fra forstæderne. Generelt pendler danskerne oftere i bil end svenskerne.

Diagram 8: Pendlerandel

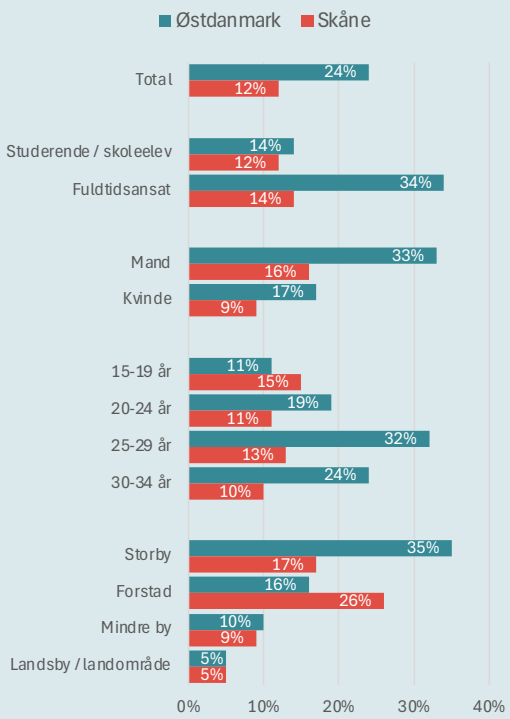

Diagram 9: Pendler i bil

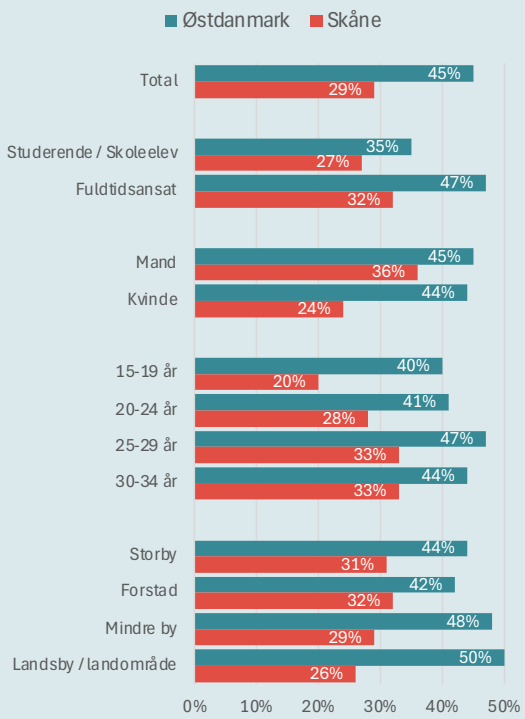

De, som aldrig har pendlet, er mere negative

Skønt mobilitet ofte forudsættes af de politiske beslutningstagere, viser forskningen, at pendling afhænger af, hvorvidt potentielle pendlere vurderer, at de kan opnå en fordel ved at pendle, for eksempel i forhold til forbedret livsstil (King, 2017). Ser vi derfor på, i hvor stort omfang pendling opleves som attraktivt, kan vi begynde at danne os et billede af, om pendling opleves som en forbedring, en nødvendighed eller noget, som helst skal undgås.

Af figuren kan vi se, at i alt 56 pct. af de adspurgte danskere oplever, at pendling kun er lidt eller slet ikke attraktivt. Det samme gælder for 53 pct. af svenskerne, skønt færre svenskere (11 pct.) end danskere (21 pct.) slet ikke finder pendling attraktivt. Blandt personer, der aktivt pendler, er billedet dog meget anderledes og overvejende positivt. Hele 79 pct. af de pendlende danskere oplever pendling som yderst attraktivt, mens det samme gælder for

64 pct. af svenskerne. Personer, der aldrig har pendlet, har på begge sider af Øresund den mest negative oplevelse af pendling, hvor især mange danskere (37 pct.) oplever pendling som slet ikke attraktivt.

HOLDNING TIL AT PENDLE: Har man aldrig pendlet, har man inledningsvist en stor barriere mod at prøve det – men når først erfaringen dannes, synes både danskere og svenskere at det er attraktivt

Diagram 10: Attraktiviteten ved at grænsependle blandt beboere i Østdanmark

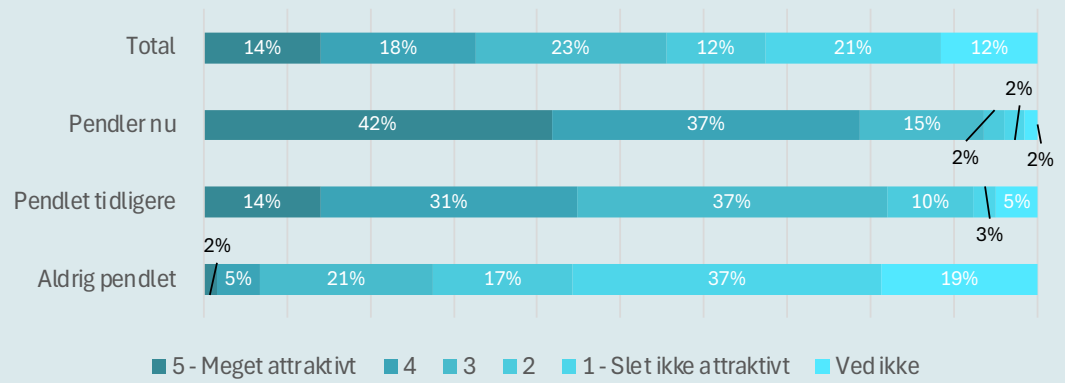

Diagram 11: Attraktiviteten ved at grænsependle blandt beboere i Skåne

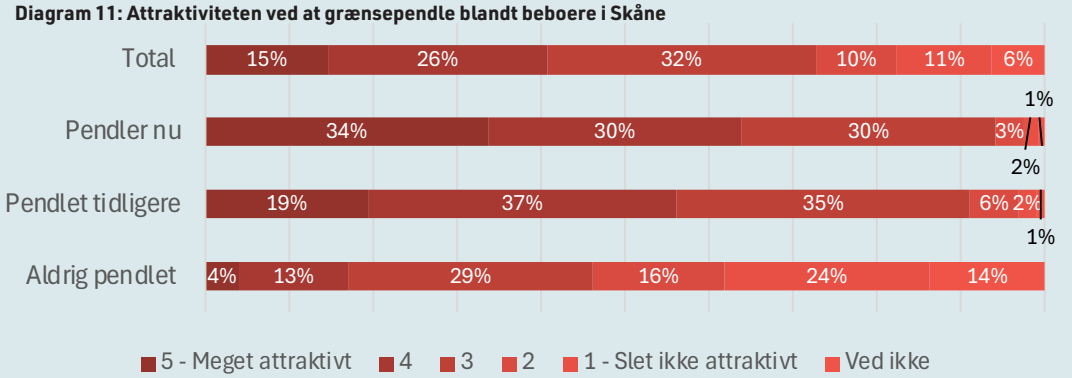

Svenske pendlere er i høj grad drevet af lønnen i Danmark, hvorimod danskernes motivation er mere nuanceret, og især skiller sig ud på kulturelle forhold

Diagram 12: Faktor med mest betydning for pendling

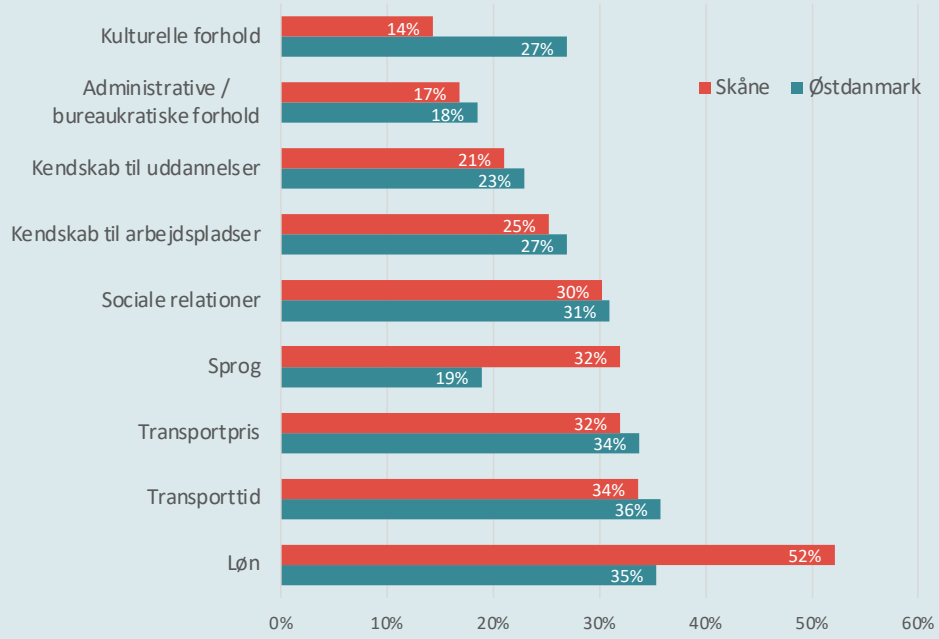

Lønnen er vigtigst for svenskere

Ser vi nærmere på årsager til at pendle, finder vi ingen forskelle på danskerne og svenskerne. For størstedelen af svenske pendlere er det især et spørgsmål om løn, hvilket også skal ses i lyset af styrkeforholdet mellem den danske og den svenske krone. For danskerne er det et spørgsmål om løn, transporttid og transportpris, men også svenskerne fokuserer på transporttid og pris samt på betydningen af sproget. For danskerne er der et stort fokus på kulturelle forhold, mens dette ikke betyder så meget set fra den svenske side.

Mange efterspørgere lavere priser over Øresund

De foregående figurer har vist, at ganske mange både danskere og svenskere i den yngre befolkningsgruppe pendler over Øresund enten dagligt eller ugentligt. Samtidig har figurerne vist, at både danskere og svenskere har forbehold over for at pendle samt at spørgsmål om transporttid og transportpris er væsentligt for pendlere på begge sider af Øresund.

Ser vi på denne baggrund på mulighederne for at forbedre pendling over Øresund for de 15- til 34-årige, så er der i højere grad enighed på begge sider af Øresund. Således peger både flest danskere og flest svensker på lavere priser over Øresund som den absolut bedste måde at forbedre pendling på. Både danskere og svensker efterlyser også øget ungdomsrabat samt hyppigere togafgange. En del danskere efterlyser dog også bedre informationer om job og uddannelsesmuligheder på den anden side af Øresund, mens det i mindre grad er i fokus hos unge svenskere.

FORBEDRING AF PENDLING: Udover pris som det primære fokus, så efterspørges der flere afgange, hurtigere transport og mere stabil drift – danskerne efterspørger i lidt højere grad end svenskerne information om job og uddannelsesmuligheder

Diagram 13: Respondenters forslag til forbedring af grænsependling for unge blandt beboere i Østdanmark

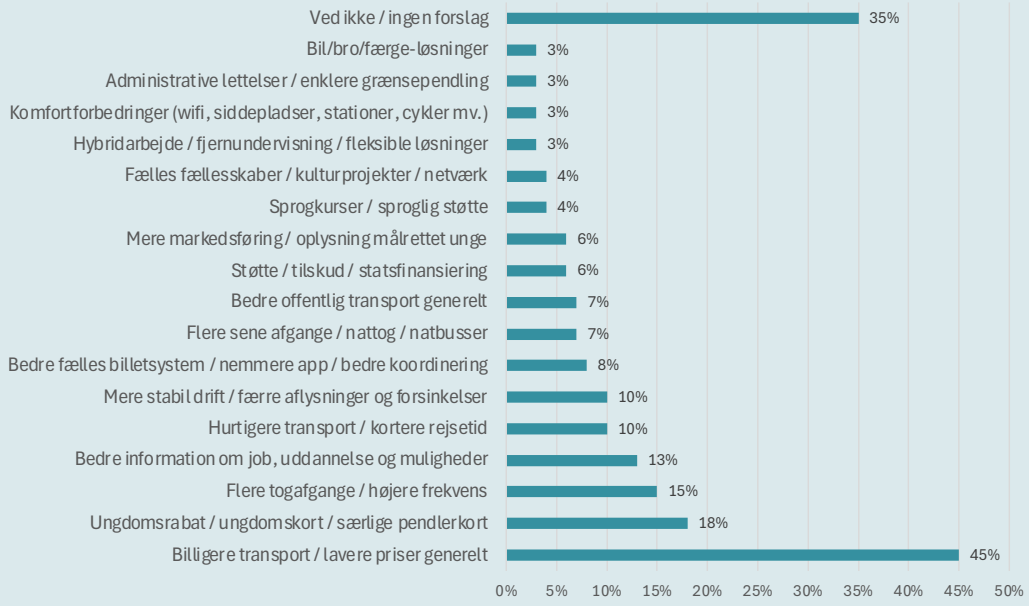

Diagram 14: Respondenters forslag til forbedring af grænsependling for unge blandt beboere i Skåne

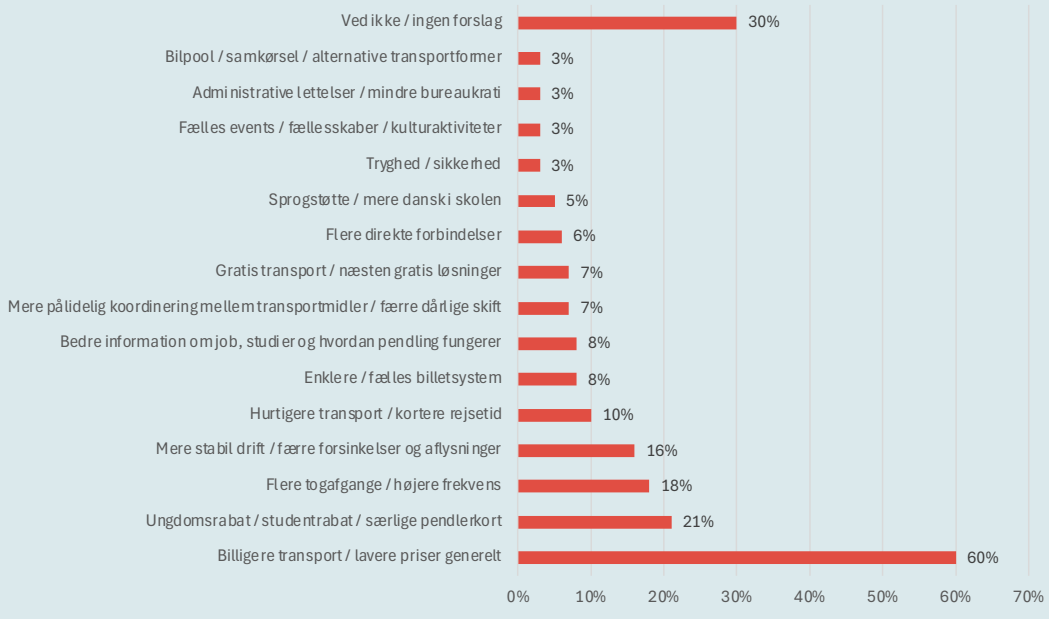

Få kender til arbejdspladser på den anden side af Øresund

Undersøgelsen viser, at kendskabet til arbejdspladser på den anden side af sundet generelt er meget begrænset. Det gælder både danskere og svenskere, selv om svenskerne vurderer, at de har et lidt større kendskab. Kun hver femte svensker eller dansker har et forholdsvis godt eller meget godt kendskab. 71 procent af danskerne har slet intet kendskab mod 55 procent af svenskerne. Undtagelsen er naturligvis de nuværende pendlere, som har et betydeligt større kendskab. Set fra et kommunikationsperspektiv betyder det, at arbejdspladser, herunder virksomheder, offentlige organisationer og andre aktører, skal øge deres synlighed på den anden side af sundet. Det vil ikke nødvendigvis i sig selv føre til ændret adfærd i form af øget pendling, men uden et grundlæggende kendskab er det meget vanskeligt at nå dertil på længere sigt.

VIDEN OM ARBEJDSMARKED OG UDDANNELSE: Kendskab til arbejdspladser er en enorm barriere i begge lande, blandt dem der ikke har pendlererfaring

Diagram 15: Kendskabet til arbejdspladser i Skåne blandt beboere i Østdanmark

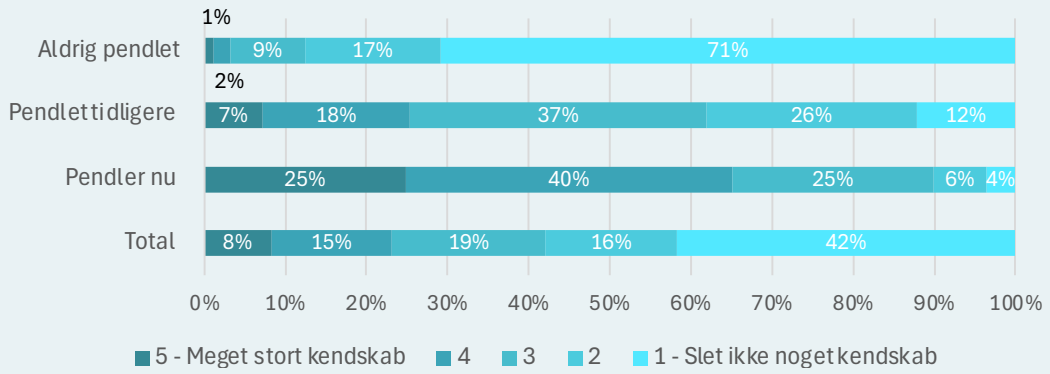

Diagram 16: Kendskabet til arbejdspladser i Østdanmark blandt beboere i Skåne

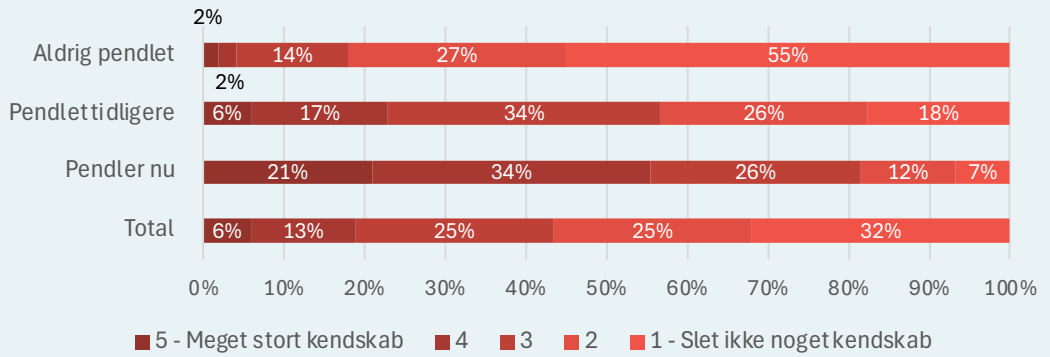

FOTO: SIMON SJÖSTRÖM

Morris Strömberg har fået sine venner til at arbejde på den anden side af sundet

For to år siden begyndte Morris Strömberg, 21 år, at arbejde som kok i København. Nu er han blevet mere sikker på sproget, nyder at komme væk fra Malmø indimellem og opfordrer sine venner til også at søge job i Danmark.

Morris Strömberg har arbejdet som kok på restauranten Nyhavn 14 siden juni, men han fik allerede sit første job på en anden restaurant i virksomheden for to år siden. Derimellem har han også arbejdet på endnu en restaurant i samme kæde.

– Jeg ville gerne have et job, og det var lidt svært at finde et i Malmø. Så jeg snakkede med alle mine venner, og der var en, som kunne skaffe mig et job i København. Det var lidt heldigt, men det er gået godt, siger han.

I begyndelsen troede han, at det ville være nemt at lære sproget.

– Men næsten alle unge danskere skifter til engelsk, når man taler med dem, så det gjorde det svært at begynde at tale dansk. Da jeg skiftede restaurant første gang, begyndte jeg at tale dansk, og folk svarede også på dansk, så der fik jeg mulighed for at blive bedre. Derefter er det gået ret nemt, kun med nogle få små misforståelser.

Ud over lønnen og det forhold, at det er lettere at finde job i Danmark, synes Morris Strömberg, at det er en fordel at komme til København, når han skal på arbejde.

– Jeg kan rigtig godt lide at komme til et helt nyt miljø og møde helt nye mennesker. København er generelt en åben by, og det er rart med lidt afveksling. Malmø er også en meget åben og god by, men det er rart med et miljøskifte, siger han.

Morris Strömberg påpeger, at jobsikkerheden er lavere i Danmark end i Sverige, men ser det ikke som noget stort problem. Den største ulempe ved at arbejde i Danmark er derimod togforsinkelserne, mener han.

– Om fredagen arbejder jeg sammen med min chef, og halvdelen af gangene er jeg kommet for sent. Det er uheldigt, men siger også noget om, hvor mange forsinkelser der er. Men jeg kan samtidig godt lide at pendle. Det er rart bare at sidde ned, når jeg har arbejdet, og jeg har tid til at vågne om morgenen.

I dag anbefaler han gerne sine venner at arbejde i København, og flere af dem har fulgt hans råd.

– Jeg fik to venner ind på den anden restaurant, jeg arbejdede på. Så det blev til to helt nye personer til det danske arbejdsmarked. Det største spørgsmål, man altid får, handler om, at det koster ret meget at pendle til Danmark. Men man får skattefradrag, og derefter bliver udgiften kun nogle hundrede kroner mere end et buskort i Malmø.

Store virksomheder er mest kendte

Hvilke arbejdspladser er så mest kendte på den anden side af sundet? Her har kun de personer, der angav at have et vist kendskab, besvaret spørgsmålet. Det vil sige, at de personer, der svarede, at de slet ikke havde noget kendskab, ikke indgår. 32 pct. af danskerne og 42 pct. af svenskerne svarede, at de ikke kendte til nogen konkret arbejdsplads. Respondenterne blev bedt om at nævne de tre arbejdspladser, de først kom i tanke om. Blandt de svenske respondenter, der besvarede spørgsmålet, er Novo Nordisk den mest kendte arbejdsplads (33 pct.). Derefter følger CPH Airport (23 pct.), A.P. Møller/Mærsk (20 procent) samt handelsvirksomheder såsom Netto (17 pct.). Blandt de danske respondenter, der besvarede spørgsmålet, er IKEA mest kendt. 37 pct. nævner virksomheden. Derefter følger Tetra Pak (20 pct.), universiteterne (17 pct.), Alfa Laval (11 pct.) og Axis (11 pct.). Det er ikke overraskende de store arbejdspladser med en lang historie, der er mest kendte.

IKEA og Novo Nordisk topper kendskabet, med en hale af forskellige mindre kendte arbejdspladser

Diagram 17: Specifikke arbejdspladser som unge bosat i Østdanmark kender til i Sverige

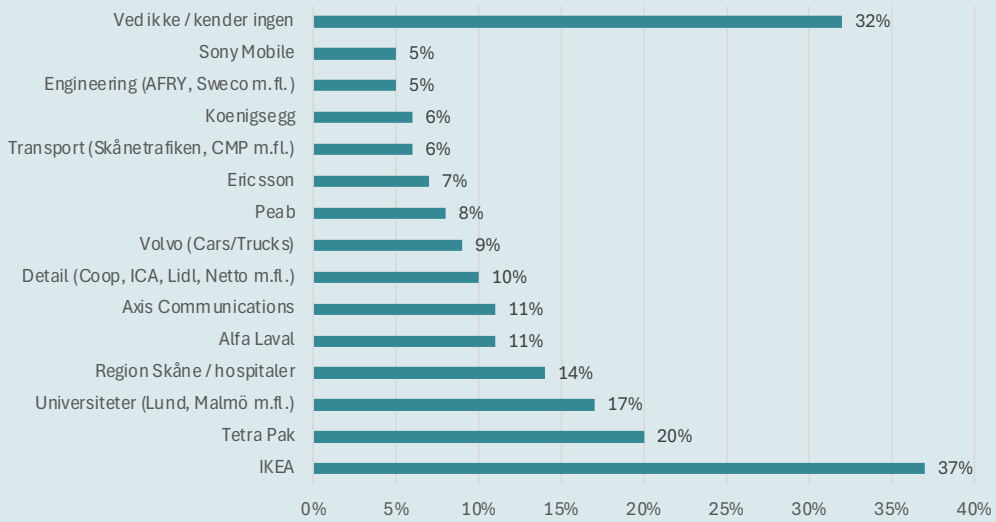

Diagram 18: Specifikke arbejdspladser som unge bosat i Skåne kender til i Danmark

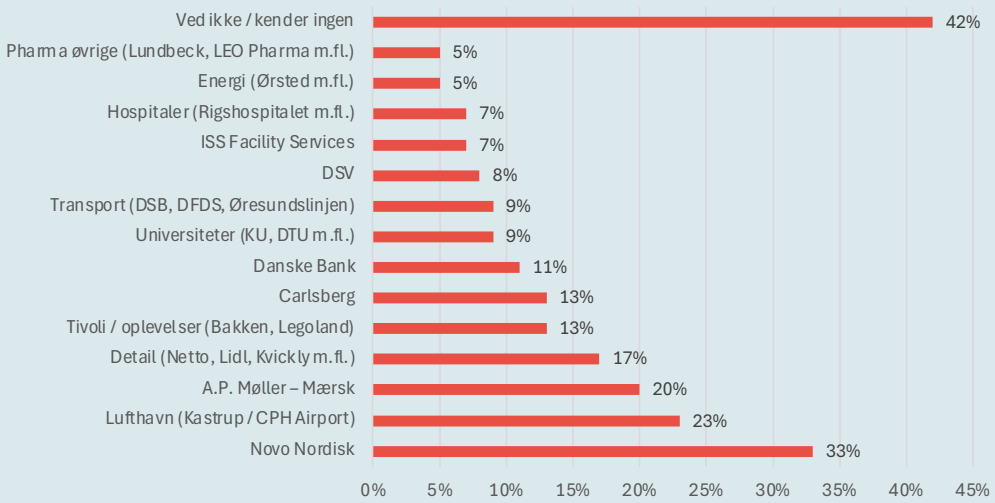

Emma pendler over Øresund for jobbet: "Flere unge bør gøre det samme"

Der er flere muligheder på den anden side af Øresund, end mange unge er klar over. Det mener 29-årige Emma Andersson, der i fire år har pendlet fra Malmø til sit arbejde i Ørestad og efterlyser bedre information om grænsependling.

Tre dage om ugen tager 29-årige Emma Andersson toget fra Malmø til Ørestad. Her arbejder hun som product availability coordinator på det danske hovedkvarter for den globale fødevare- og slikgigant Mars.

Emma er vant til at grænsependle, noget hun har gjort i fire år. For hende handler grænsependling først og fremmest om arbejde, men også om at få adgang til flere muligheder på tværs af Øresundsregionen.

– Gennem at grænsependle får man tilgang til flere muligheder og et større udbud af både job og studie.

Hyppige togafgange gør rejsen smidig

En af de største fordele ved at pendle mellem Malmø og København er ifølge Emma, at togene går så ofte, at ventetiden sjældent bliver lang.

– Hvis man misser et, er det bare at tage det næste. Et plus er at man får den fine havudsigt over broen!

Alligevel er det ikke ren idyl at krydse sundet med toget, som ofte kan være forsinket eller helt aflyst. Noget andet er også internettet på toget, som heller ikke altid fungerer.

– Men det er ikke et særlig stort problem, da man bare kan læse i en bog eller lytte til musik.

Unge mangler viden om letheden

Emma er overbevist om at unge mennesker ikke har nok viden om letheden ved det praktiske i at få et arbejde eller at blive optaget på et studie i nabolandet. Mange ser måske ikke grænsependlingen som en mulighed, for de tænker at det er omstændigt at komme i gang, og at man er ensom i processen. Det troede Emma også selv, inden hun begyndte at pendle.

– Men det er ikke tilfældet. Det tager selvfølgelig tid at åbne en bankkonto i Danmark, hvis man bor i Sverige og at få styr på alt med løn og skat. Men der findes tydeligt beskrevet skridt om, hvordan man håndterer det.

Hun tror, at informationsgivningen og måden, man taler om grænsependling, er essentiel for at få flere unge til at få øjnene op for mulighederne på den anden side af sundet

– Jeg ville gøre det tydeligt, hvordan man finder job og uddannelser, og hvilke job- og studieportaler der findes i Danmark og Sverige. Jeg ville sprede budskabet, undgå at tale pendlingen ned, men i stedet kommunikerer bedre om mulighederne og det at være åben over for alt det, grænsependlingen giver adgang til.

Emma Andersson grænsependler mellem Malmø og Ørestad

FOTO: PRIVAT

Lunds universitet og Københavns Universitet er mest kendte

Kendskabet til universiteter, højskoler og andre uddannelsesinstitutioner varierer på både den danske og den svenske side, men sammenlignet med andre arbejdspladser er kendskabet betydeligt større. Det gælder især de store universiteter i Lund og København, men også Malmö universitet og DTU (Danmarks Tekniske Universitet) har en kendskabsgrad på over 30 procent. Kendskabet til Lunds universitet er faktisk endnu større, da både Lunds Tekniska Högskola og Campus Helsingborg, som tilsammen har en kendskabsgrad på 18 procent, også nævnes som selvstændige organisationer. Blandt de svenske respondenter kender 25 procent til Copenhagen Business School i Danmark.

De 2-3 store universitetsinstitutioner i hvert land er bedst kendte, og herefter er kendskabet ret minimalt blandt øvrige uddannelsessteder

Diagram 19: Specifikke uddannelsessteder som unge bosat i Østdanmark kender til i Sverige

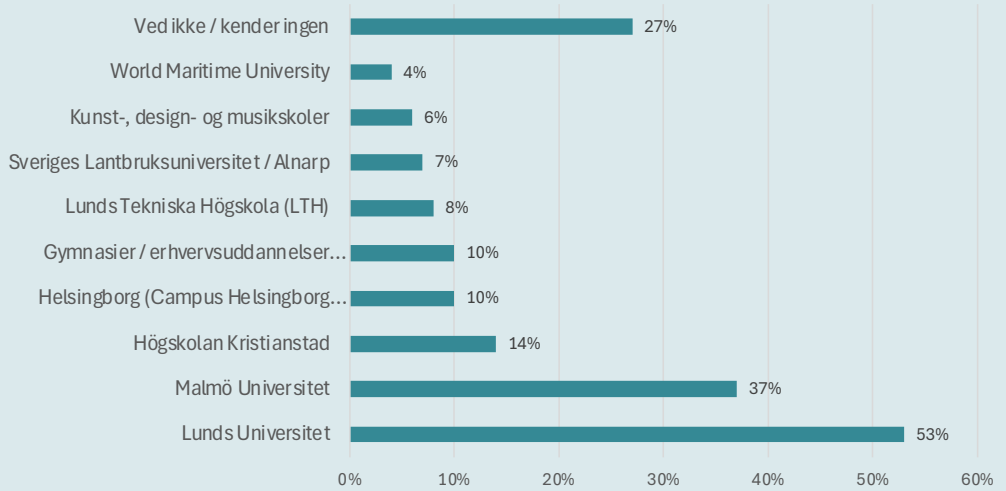

Diagram 20: Specifikke uddannelsessteder som unge bosat i Skåne kender til i Danmark

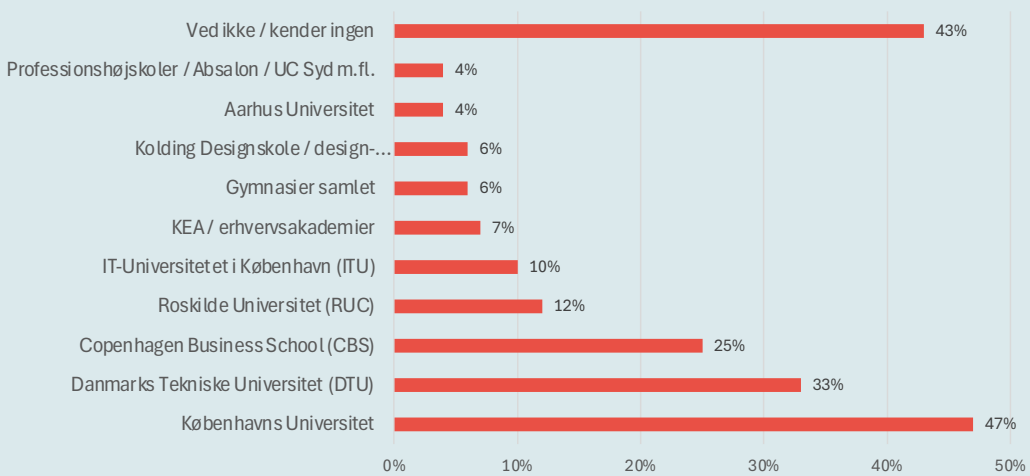

De fuldtidsansatte er mere oplyste end de studerende, både om arbejdspladser men også uddannelsessteder. Danske mænd i storbyen skiller sig mest ud

Diagram 21: Unges kendskab til arbejdspladers i nabolandet baseret på området de bor i samt deres alder, køn og profession i Skåne og Østdanmark.

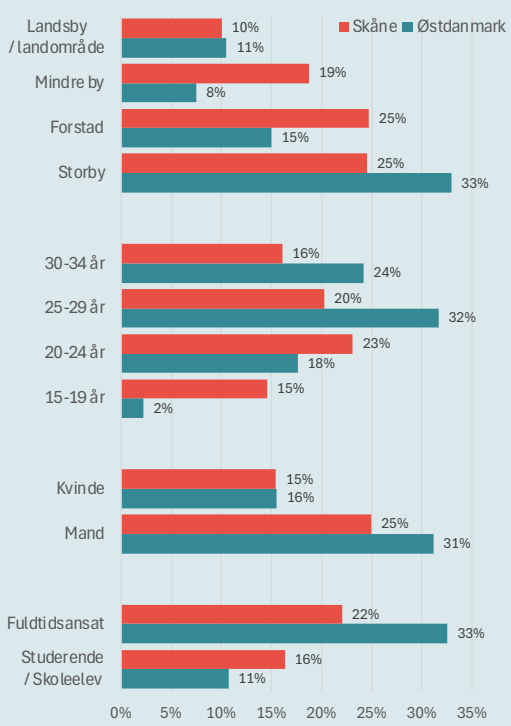

Diagram 22: Unges kendskab til uddannelsessteder i nabolandet baseret på området de bor i samt deres alder, køn og profession i Skåne og Østdanmark.

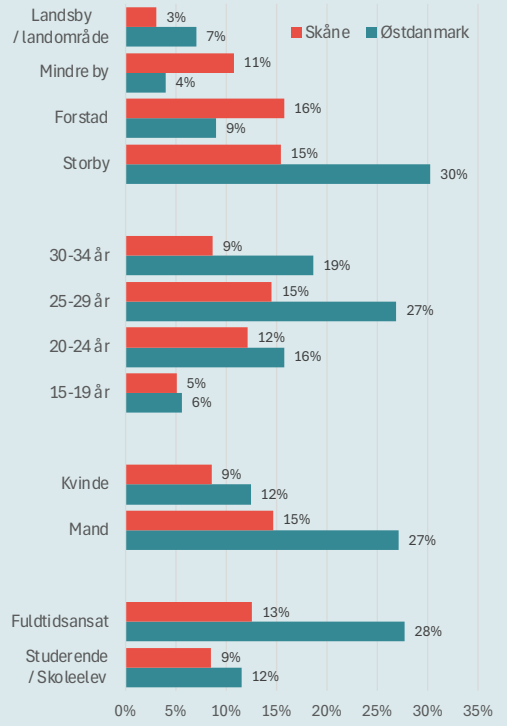

Unge mænd har større kendskab til arbejdspladser og uddannelsessteder i nabolandet

Der er naturligvis forskelle mellem de forskellige gruppers kendskab til og viden om arbejdspladser og uddannelsesinstitutioner på den anden side af sundet. Danske fuldtidsansatte mænd i alderen 25-29 år, der bor i en storby, har det største kendskab til både arbejdspladser og uddannelsesinstitutioner i Sverige. På den svenske side er det også fuldtidsansatte mænd, men her er de lidt yngre og bor i mindre byer. Også her er det denne gruppe, der har det største kendskab. Studerende har generelt et meget begrænset kendskab. Resultatet kan sandsynligvis delvist forklares med forskelle i befolkningens geografiske fordeling i Østdanmark (med storbyen København) og Skåne. Men man kan unægtelig spørge sig selv, hvorfor mænd har større kendskab end kvinder, eller mener, at de har det. At studerende har et begrænset kendskab, er en udfordring, da denne gruppe har meget at vinde ved at betragte Øresundsregionen som et fælles arbejdsmarked.

Sætter pris på hinandens lande

Men hvad synes danskere og svenskere egentlig om hinanden? Er der gensidig kærlighed eller et negativt syn på hinanden? Det er almindeligt, at befolkninger i nabolande er særligt kritiske over for hinanden. Kritikken bygger ofte på historiske konflikter, kulturelle stereotyper, rivalisering inden for sport og vittigheder om hinanden.

Undersøgelsen viser, at de positive holdninger dominerer på begge sider af sundet. Omkring 65 procent af både svenskerne og danskerne mener, at nabolandet er et attraktivt rejsemål. Lidt over halvdelen af danskerne og svenskerne synes, at befolkningen i det andet land er flinke eller dejlige.

22 procent af danskerne er enige i, at svenskerne er kedelige og uinteressante, mens 15 procent af

svenskerne mener det samme om danskerne.

Undersøgelsen understøtter billedet af et forholdsvis begrænset kendskab. Blandt danskerne mener kun 35 procent, at de har et godt kendskab til erhvervsliv og politik i Sverige. Lidt flere (40 procent) har kendskab til kultur, sport og underholdningstilbud på den anden side af sundet.

Blandt svenskerne er kendskabet endnu mindre. Kun 22 procent mener, at de har et godt kendskab til politik og erhvervsliv i Danmark, mens 35 procent mener, at de har et godt kendskab til kultur, sport og underholdningstilbud.

VIDEN OM SAMFUND OG KULTUR: Der er bred enighed om at nabolandet er et attraktivt rejsemål og et behageligt folk. Samfundsviden er sparsom i begge lande, og sproget er en barriere, især for svenskerne

Diagram 23: Unges holdninger til nabolandets samfund og kultur blandt beboere i Østdanmark.

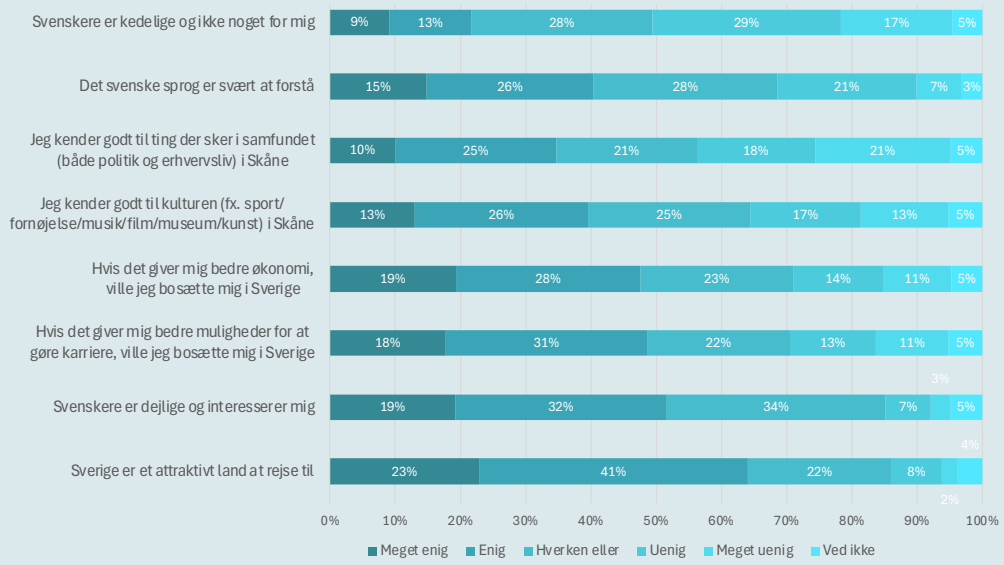

Diagram 24: Unges holdninger til nabolandets samfund og kultur blandt beboere i Skåne.

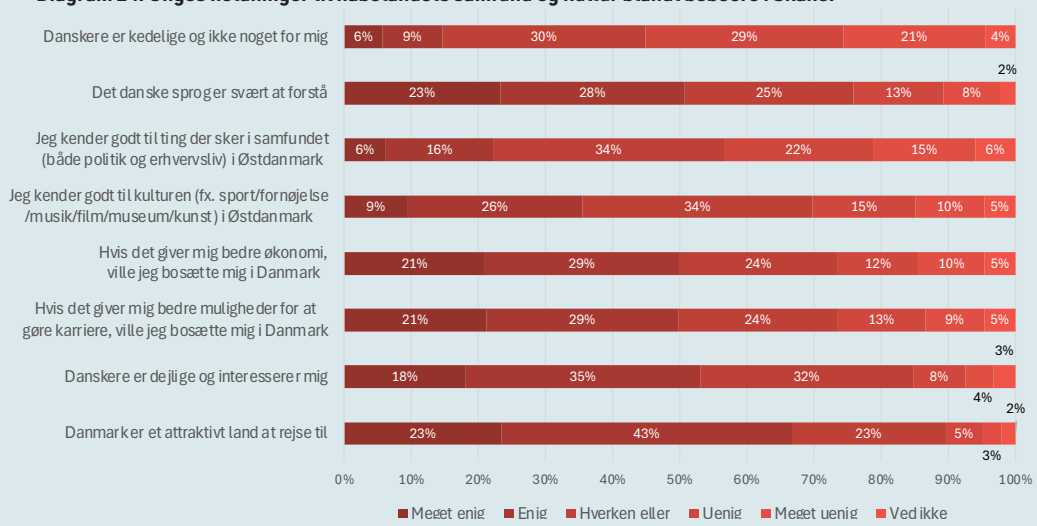

Sociale medier er den vigtigste kilde

Et vigtigt spørgsmål er, hvilke medier og kilder de yngre aldersgrupper i Danmark og Sverige bruger til at finde information om arbejdsmarkedet og uddannelsesinstitutioner. Her er der tydelige forskelle mellem svenskere og danskere. Groft sagt bruger de fleste svenskere TikTok og Instagram, mens danskerne bruger Facebook eller digitale jobportaler (Arbetsförmedlingen eller kommercielle jobportaler). Øresunddirekts og Øresundsinstituttets hjemmesider bruges af omkring ti procent af både danskerne og svenskerne.

Svenskerne er mere aktive på sociale medier end danskerne, som i lidt højere grad orienterer sig mod traditionelle medier. Men sociale medier er generelt den vigtigste informationskilde for alle. Der er altså tydelige mønstre i mediebrugen, men den er samtidig ret varieret. Det betyder, at det kræver en bred mediestrategi at nå ud til de unge potentielle pendlere.

VIDEN OM ARBEJDSMARKED OG UDDANNELSE Sociale medier er oftere en kilde i Sverige, hvor især TikTok skiller sig ud

Diagram 25: Unges kilder til informationsindhentning om arbejds- og uddannelsesmarkedet i Skåne blandt beboere i Østdanmark.

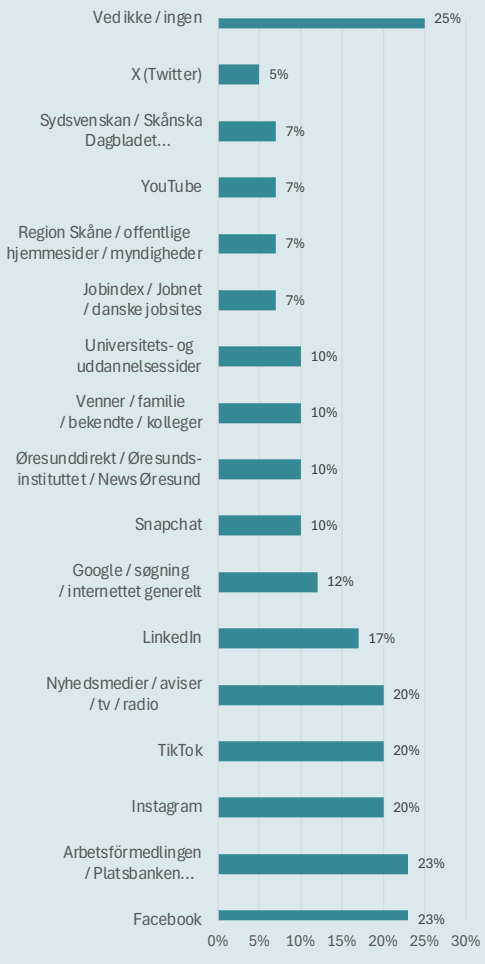

Diagram 26: Unges kilder til informationsindhentning om arbejds- og uddannelsesmarkedet i Østdanmark blandt beboere i Skåne.

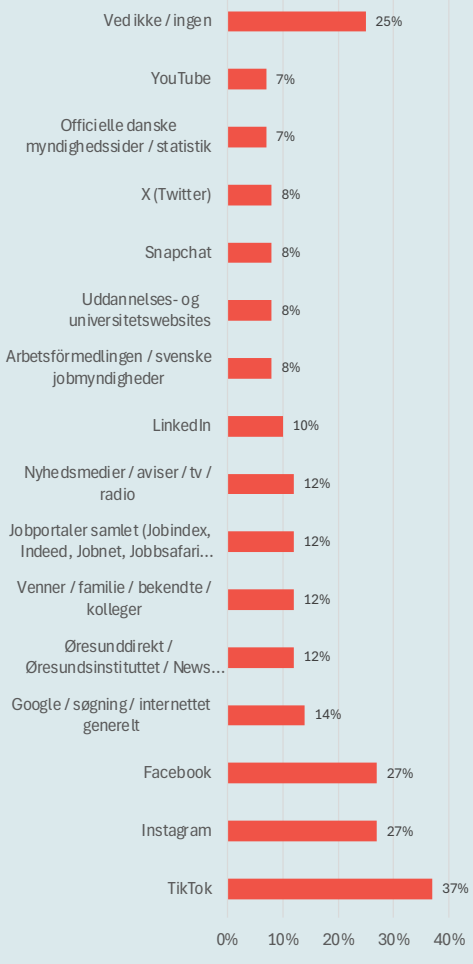

Obs: Spørgsmålet er kun stillet til dem der svarede de 4 mediekategorier

Aktive svenske pendlere har sværere ved at forstå dansk end dem, der aldrig har pendlet

Sprogets betydning for integrationen skal ikke undervurderes. SOM-instituttets seneste målinger (Falkheimer & Gustafsson, 2017) har vist, at svenskernes forståelse af dansk er blevet dårligere gennem årene. Det er især de yngre aldersgrupper, der ikke mener, at de forstår dansk. Denne undersøgelse viser, at sproget fortsat er en stor barriere i Øresundsregionen, især for svenskerne. Faktisk er det netop de svenskere, der pendler i dag, som har særligt svært ved at forstå dansk, mens en tredjedel af dem, der aldrig har pendlet, mener det samme. Omkring hver tredje dansker synes, at det svenske sprog er en barriere, og her er der ingen signifikante forskelle mellem pendlere og ikke-pendlere.

BARRIERER FOR PENDLING Sprog er en større barriere for svenskere end for danskere – især blandt dem der faktisk pendler, som får bekræftet fordommene om det svære danske sprog

Diagram 27: Unges holdning til nabolandets sprog som en barriere blandt beboere i Østdanmark.

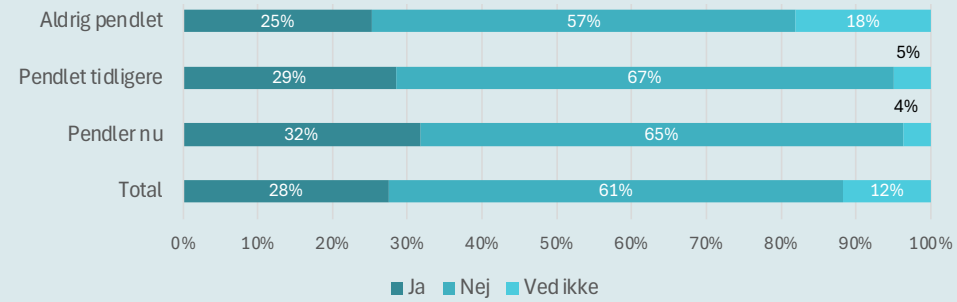

Diagram 28: Unges holdning til nabolandets sprog som en barriere blandt beboere i Skåne.

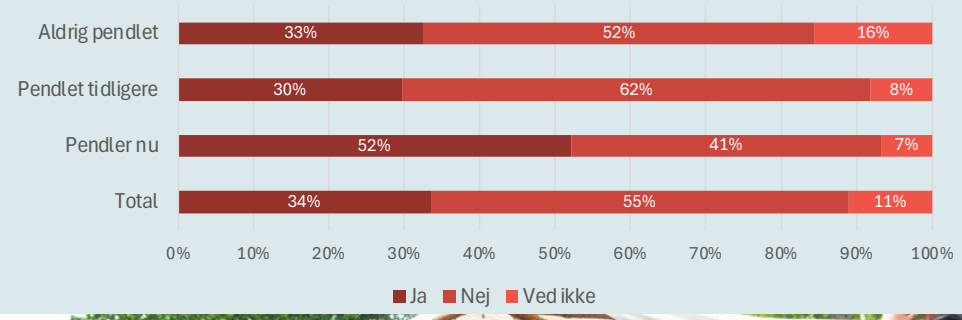

Danskere oplever i højere grad kulturelle barrierer

Der er visse forskelle i den samlede vurdering af, hvilke barrierer pendlerne anser for at være de største. Praktiske og sociale barrierer dominerer blandt danskerne, mens økonomiske og bureaukratiske barrierer dominerer blandt svenskerne. Forskellene er dog ikke store, og resultatet er generelt ret vanskeligt at analysere, da alle barriererne ligger på nogenlunde samme niveau.

Praktiske og sociale barrierer er størst for danskerne, hvor det økonomiske fylder mere for svenskerne

Diagram 29: Unges holdning til barrierer, de oplever ved pendling mellem Skåne og Østdanmark blandt beboere i Østdanmark, der pendler nu.

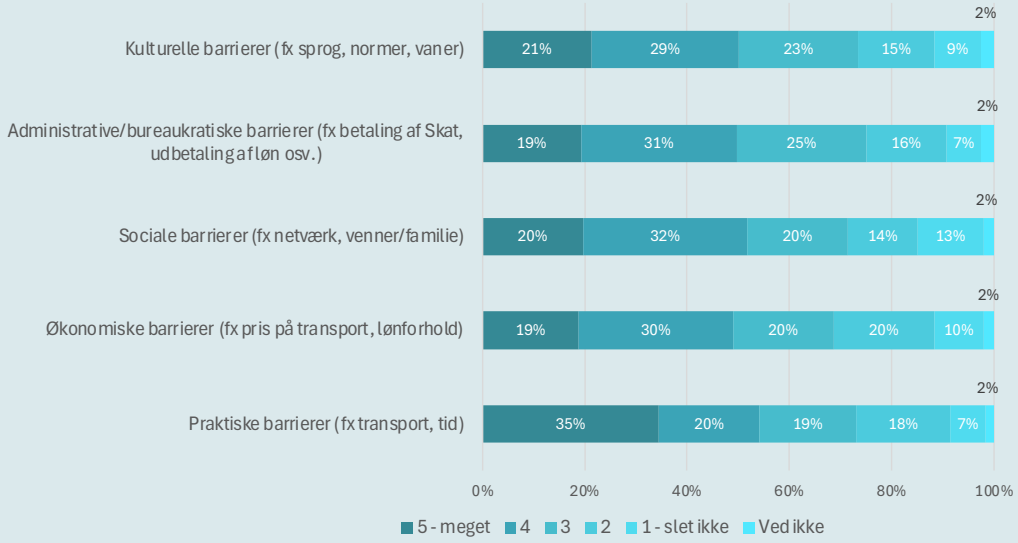

Diagram 30: Unges holdning til barrierer, de oplever ved pendling mellem Skåne og Østdanmark blandt beboere i Skåne, der pendler nu.

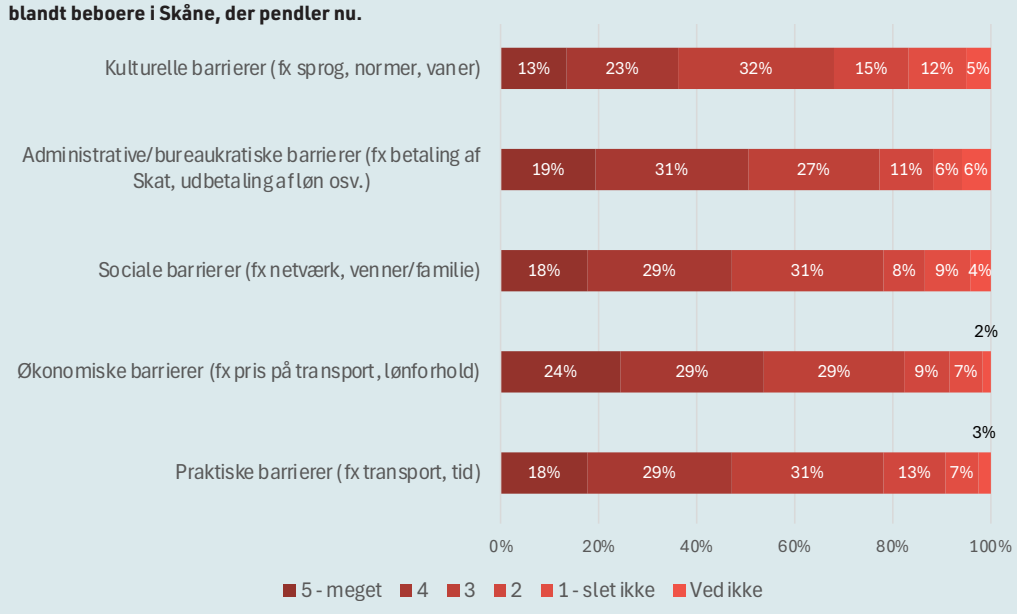

Om rapporten

Formålet med denne rapport er at give et overblik over holdninger til grænsependling blandt beboere i Østdanmark og Skåne mellem 15 og 34 år. Den er baseret på resultaterne af en omfattende survey med omkring 2.000 respondenter lavet af forskerne: Aske Kammer, lektor, Mads Kæmsgaard Eberholst, studielektor, og Mark Blach-Ørsten, professor, som alle tre kommer fra Institut for Kommunikation og Humanistisk Videnskab på Roskilde Universitet samt Jesper Falkheimer, professor vid Institutionen för kommunikation på Lunds universitet.

Rapporten bygger på omfattende research og indsamling af fakta samt interviews med relevante personer. Den indgår i den vidensmæssige værktøjskasse i EU-Interregprojektet Grænsependling med unge i fokus. Se strukturbilledet på næste side.

Referencer

Øresundsinstituttet har været i kontakt med unge grænsependlere, der optræder i rapporten, via mail, telefon eller personligt for at sikre, at de indsamlede oplysninger var korrekte.

INDSAMLING AF FAKTA/INTERVIEWS
Emma Andersson, grænsependler
Marie Borup, grænsependler
Morris Strömberg, grænsependler

Andre kilder

- Arp Fallov, M., Jørgensen, A., & Knudsen, L. B. (2013). Mobile Forms of Belonging. Mobilities, 8(4), 467–486. https://doi.org/10.1080/17450101.2013.769722
- Eberholst, M. K. (2018). Amplifying and changing news coverage in the Øresund region via transnational news agency. Effects of News Øresund (2013-2015). NORDICOM Review.
- Eberholst, M. K. (2020). Journalistik over Øresund: Et første blik på betydningen af et transnationalt nyhedsbureau i danske nyhedsmedier i Øresundsregionen. MedieKultur: Journal of media and communication research, 36(68), 042-065.
- Falkheimer, J. (2016). Place branding in the Øresund region: From a transnational region to a bi-national city-region. Place Branding and Public Diplomacy, 12(2), 160-171. https://doi.org/10. 1057/s41254-016-0012-z
- Falkheimer, J., Blach-Ørsten, M., Eberholst, M. K., & Möllerström, V. (2017). News Media and the Öresund Region. Nordicom Review, 38(1), 1-15. https://doi.org/10.1515/nor-2016-0041
- Falkheimer, J. & Gustafsson, N. (2017). Greater Copenhagen och mindre Öresund? I Andersson, U. (Red.) Slutna rum och öppna landskap. Sydsvenska SOM-studien. No. 69. Göteborg: Göteborgs universitet
- Jensen, O. B., & Richardson, T. (2018). Constructing a transnational mobility region-on the Öresund region and its role in the new European union spatial policy. In The Nordic Regions and the European Union (pp. 139-158). Routledge.
- King, R. (2017). Theorizing new European youth mobilities. Population, Space and Place, 24(1), e2117. https://doi.org/10.1002/psp.2117
- Metzger, J., & Olesen, K. (2017). The Region is Dead, Long Live the Region: The Øresund Region 15 Years after the Bridge. In Situated Practices of Strategic Planning: An International Perspective (pp. 67-83). Routledge.

ØRESUNDS INSTITUTTET

Strukturbillede af Interregprojektet »Grænsependling over Øresund med fokus på unge« gennemføres af Øresunddirekt Sverige/ Länsstyrelsen Skåne (lead partner), Øresunddirekt Danmark/ Greater Copenhagen, Øresundsinstituttet, Region Skåne, Roskilde Universitet samt Lunds universitet med støtte fra Interreg ÖKS.